

Warszawa, 19.12.2006 r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

RPO-546030-XI/06/MPK

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Pan Zbigniew Ziobro
Minister Sprawiedliwości RP
Al. Ujazdowskie 11
00-950 Warszawa

Kwestie opłat sądowych w postępowaniach cywilnych są regulowane przez ustawę z 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2005 r., Nr 167, poz. 1398 ze zm.). Wspomniana ustawa kompleksowo określa zasady i tryb pobierania kosztów sądowych w sprawach cywilnych, zasady ich zwrotu, wysokość opłat sądowych w sprawach cywilnych, zasady zwalniania od kosztów sądowych oraz umarzania, rozkładania na raty i odraczania terminu zapłaty należności sądowych (art. 1 ustawy). Wysokość opłat sądowych jest nie tylko kwestią techniczną, ma również duże znaczenie dla zapewnienia dostępności obywateli do wymiaru sprawiedliwości oraz równości stron i uczestników postępowań cywilnych, stąd bardzo istotne jest konkretne i jasne określenie należnych z tego tytułu kwot.

Jednak jak wskazuje Katarzyna Gonera w artykule „Opłaty sądowe w sprawach z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego (według nowej ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych)”, opublikowanym w 2. numerze kwartalnika sędziów rodzinnych „Rodzina i Prawo”: *Przepis art. 27 nie przewiduje wysokości opłaty od pozwu o ustalenie ojcostwa lub macierzyństwa. Strona dochodząca ustalenia ojcostwa lub macierzyństwa (oraz roszczeń z tym związanych) nie ma obowiązku uiszczenia kosztów sądowych (art. 96 ust. 1 pkt 1), co oznacza, że nie ma również obowiązku uiszczenia opłaty od pozwu w takiej sprawie. Opłatę od pozwu ma obowiązek ponieść strona pozwana w razie uwzględnienia powództwa o ustalenie ojcostwa (na podstawie art. 113 ust. 1). Ma obowiązek ponieść także opłatę od apelacji, jeżeli skarży wyrok ustalający ojcostwo (art. 18 ust. 2).*

Zwolnienie od kosztów przysługuje jedynie stronie dochodzącej ustalenia pochodzenia dziecka, nie zaś jej przeciwnikowi procesowemu. Dodatkowo w razie złożenia przez stronę powodową oczywiście nieuzasadnionego powództwa sąd może ją obciążyć nieuiszczonymi kosztami, w tym opłatami (art. 96 ust. 4 ustawy). W związku z tym powstaje wątpliwość co do właściwej kwoty obciążenia w omawianych sprawach: 600 złotych opłaty stałej (w sprawach o ochronę innych praw niemajątkowych niż wymienione w art. 26 i art. 27 ustawy), 30 złotych opłaty podstawowej (w sprawach, w których przepisy nie przewidują opłaty stałej, stosunkowej lub tymczasowej) czy 200 złotych opłaty analogicznej do opłaty w sprawie o zaprzeczenie ojcostwa (art. 27 pkt 4 *per analogiom*).

W związku powyższym oraz wobec istniejącej możliwości nierównego traktowania obywateli w dostępie do wymiaru sprawiedliwości, na mocy art. 12 pkt 2 ustawy z 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz.U. z 2001 r., Nr 14, poz. 147) zwracam się do Pana Ministra z uprzejmą prośbą o zbadanie sprawy w kontekście rzeczywistego występowania w sądach powszechnych rozbieżności w orzekaniu o kosztach sądowych w opisanych powyżej sprawach. Będę wdzięczny za poinformowanie o stanowisku Pana Ministra i skutkach ewentualnie podjętych działań.

Zupoważnienia
Rzecznika Praw Obywatelskich

/-/Stanisław Trociuk
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich